

УДК 372.881.111

Бойко Світлана Олександрівна

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

викладач

Бойко Светлана Александровна

Национальный технический университет Украины

«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»

преподаватель

Boiko Svitlana

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

teacher

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО
ЄДИНОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ПОДГОТОВКА СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ
СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ К ЕДИНОМУ ВСТУПИТЕЛЬНОМУ ЭКЗАМЕНУ
ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ
PREPARATION OF TECHNICAL SPECIALTY STUDENTS FOR THE
UNIFIED ENTRANCE
EXAMINATION IN A FOREIGN LANGUAGE

***Анотація.** У статті розглядається питання організації підготовки студентів технічних вишів до Єдиного вступного іспиту з іноземної при проходженні курсу «Іноземна мова професійного спрямування» без зміни навчальної програми й тематики занять.*

Ключові слова: студенти, іноземна мова, Єдиний вступний іспит (ЄВІ), стратегія виконання тестових завдань.

Аннотація. В статті розглядається питання організації підготовки студентів технічних вузів к Єдиному вступительному экзамену по иностранному при прохождении курса «Иностранный язык профессионального направления» без изменения учебной программы и тематики занятий.

Ключевые слова: студенты, иностранный язык, Единый вступительный экзамен, стратегия выполнения тестовых заданий.

Summary. The article deals with the issue of organizing the preparation of students of technical higher educational establishments for the Unified entrance examination in a foreign language while having the course "Foreign language of professional orientation" without changing the curriculum and subjects of classes.

Key words: students, foreign language, Unified entrance examination, test execution strategy.

Наказом МОН № 1285 від 11.10.2019 року було затверджено «Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році» [5].

Зміст іспиту, що буде проведено 1 липня 2020 року, став неочікуваним для студентів технічних спеціальностей, оскільки, часто через брак знань іноземної мови студенти не здавали ЗНО з цього предмету вступаючи до ВНЗ, а у виші вивчали іноземну мову професійного спрямування. Саме з цієї причини, навіть маючи високі оцінки з іноземної мови в інституті чи університеті, абітурієнти відчують складнощі виконуючі завдання ЄВІ попереднього року

оскільки при укладанні тестових завдань з ЄВІ «використовують автентичні тексти з друкованих періодичних видань, інтернет-видань, інформаційно-довідкових і рекламних буклетів, художньої літератури» [2]. І хоча у Програмі єдиного вступного іспиту й зазначено, що тексти для читання можуть містити від 3% до 5 % незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися з контексту [2], для багатьох вступників, що здобувають рівень бакалавра за технічною спеціальністю, відсоток незнайомих слів значно вищий саме через технічну спрямованість курсів іноземної мови, які вони проходили. Також варто зауважити, що оцінка єдиного вступного іспиту з іноземної мови є досить вагомим показником для обчислення конкурсного балу, оскільки її вага така ж, як і у оцінки з фахового вступного випробування [5].

Виходячи із вищезазначеного, варто зауважити, що абітурієнт-студент технічного вишу, який отримав якісну підготовку з іноземної мови навчаючись у середній школі, може набрати вищу оцінку по ЄВІ з іноземної мови, й мати більш конкурентний конкурсний бал, ніж студент, який успішно навчався у ВНЗ й на відмінно пройшов курс іноземної мови професійного спрямування.

Метою нашого дослідження є способи підготовки студентів до ЄВІ під час занять з іноземної мови професійного спрямування у технічних ВНЗ із дотриманням затвердженої робочої навчальної програми.

Безумовно, при обмеженій кількості годин виділених на опанування іноземної мови у ВНЗ, викладач має зорієнтувати студентів на самостійну роботу по підготовці до ЄВІ, зокрема, порекомендувати підручники для повторення граматики, відповідні тести для відпрацювання навичок виконання іспиту та з метою виділення й опрацювання лексичних одиниць незнайомих майбутнім абітурієнтам. Варто нагадати, що «програма єдиного вступного іспиту створена з урахуванням Загальноєвропейських

рекомендацій з мовної освіти (рівень B1-B2)» [2], а у пояснювальній записці до програми ЗНОз іноземних мов зазначено, що рівень навчальних досягнень з іноземної мови має відповідати рівню B1 для рівня стандарт і рівню B2 для профільного рівню [3]. Відповідно, для підготовки до іспиту ми можемо рекомендувати не тільки матеріали ЄВІ [1], але й матеріали зовнішнього незалежного оцінювання попередніх років [4].

Проведення пробного тестування з англійської мови серед студентів хіміко-технологічного факультету Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» у форматі ЄВІ показало, що основними проблемами є незнання лексики й, як наслідок, нерозуміння загального змісту тексту для читання, або використання мови, а також недотримання обмеження по часу. Оскільки загальна тривалість тесту 60 хвилин, студенти мають планувати свій час з урахуванням того, що їм буде необхідно перенести відповіді у відповідний бланк. На ці два аспекти (необхідність опрацювання незнайомої лексики й відпрацювання вміння виконувати тесту у певних часових межах) варто звертати увагу студентів при організації їх самостійної роботи щодо підготовки до ЄВІ.

Безумовно, для досягнення кращих результатів, самостійна робота студентів по підготовці до ЄВІ має підкріплюватись аудиторними заняттями, на яких викладач може звернути увагу студентів на стратегію виконання різних типів завдань, а також розширити словниковий запас студентів й опрацювати граматичні явища, які викликають у студентів проблеми при виконанні пробних тестів. Розглянемо способи організації аудиторної роботи зі студентами щодо підготовки до виконання I частину тесту-читання.

Оскільки програма ЄВІ передбачає завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетентності в читанні зорієнтовані на різні стратегії: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання),

повної інформації (вивчальне читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання) [2], то на заняттях з іноземної мови професійного спрямування, варто проводити роботу по підготовці до ЄВІ, розробляючи відповідні завдання до текстів технічного змісту, відпрацьовуючи техніку різних видів читання й навчаючи стратегії виконання тестових завдань.

Так у завданнях Єдиного вступного випробування на встановлення відповідностей (№1 і №3) абітурієнтам пропонується підібрати заголовки до текстів із наведених варіантів; твердження/ситуації до оголошень / текстів; запитання до відповідей або відповіді до запитань. На заняттях з іноземної мови у технічних вишах можна давати аналогічні завдання на основі текстів професійної тематики, при тому завдання може розробляти, як викладач, так і самі студенти, що сприяє інтенсифікації навчального процесу, а також розвиває креативність й самостійність. Зокрема, крім традиційних розробок у тестовому форматі підготовлених повністю викладачем, студентам можна запропонувати індивідуально, або в парах/групах за визначений час дати назву тексту або частині тексту, записати варіанти на дошку або переслати їх в спільний робочий чат групи у Viber чи Telegram, й після цього з наданих варіантів обрати кращий варіант назви, обґрунтувавши вибір; колективно розбити текст на частини, добрати назви до окремих частин у парах чи групах, колективно вибрати кращі варіанти назв. Крім цього варто залучати студентів до більш повних розробок завдань під час занять: студенти отримують різні, невеликі за розміром, тексти й в групах мають розбити їх на частини та скласти назви до частин тексту або записати головну думку абзацу за визначений час. Підзаголовки або визначені в підгрупах головні думки надсилаються у чат або записуються на дошку у довільному порядку. Студенти отримують завдання опрацювати тексти інших підгруп, встановивши відповідність між надісланими/записаними ними твердженнями й частинами тексту.

Завдання на визначення ключових слів у тексті або його окремих частинах не тільки сприятиме виробленню правильної стратегії при роботі з текстом, але й готуватиме студентів до написання анотацій й списків ключових слів до їх власних статей.

Для підготовки до виконання завдання на вибір одної правильної відповіді (№2), як і до попереднього типу завдання, варто вводити у план занять вправи на добір синонімів й антонімів до слів. При цьому варто добирати такі слова (в тому числі й слова науково-технічного вокабуляру), яким можна добрати достатню кількість загальноживаних синонімі або антонімів. З цією ж метою варто робити вправи на переформулювання тверджень з використанням синонімів або синонімічних конструкцій, перефразувати їх із використанням антонімів, але збереженням змісту. Більш творче завдання передбачає складання студентами питань до тексту з варіантами відповідей, які не частини тексту. Питання можуть як виписуватись на дошку, так і надсилатись у чат групи або записуватись на картки, які передаються від підгрупи до підгрупи або від студента до студента. При опрацюванні текстів технічного змісту й виконанні завдань на вибір одної правильної відповіді, також необхідно навчати студентів стратегії виконання подібних завдань, зокрема, виділяти й обводити в питаннях ключові слова, знаходити частини тексту, що є перефразованими питаннями, а також не тільки шукати обґрунтування правильної відповіді у тексті, але й обов'язково спростовувати неправильну.

Підготовку до завдань на заповнення пропусків у тексті (завдання №4 ЄВІ) можливо організувати на основі вже наявних текстів, що використовуються у курсі «Іноземна мова професійного спрямування» кожного окремого факультету будь-якого вишу, видаливши частини речень тексту й скопіювавши їх у довільному порядку у тестове завдання. Проте, підготовка такого завдання має виконуватись досить ретельно,

оскільки треба відслідковувати, щоб в кожен окремий пропуск у тексті добиралась за змістом та граматичними ознаками лише одна пропущена частина. Також варто додавати один-три зайві варіанти відповіді з метою уникнення звичайного добору методом виключення. При виконанні подібних завдань студентами в рамках підготовки до ЄВІ варто звертати їх увагу як на смисловий аспект, так і на граматичний- підібрана частина має за часом, граматичними формами слів, займенниками відповідати частині тексту, куди вона була дібрана.

При підготовці студентів до виконання II частини тесту, використання мови, при проходженні курсу «Іноземна мова професійного спрямування» викладач може стикнутись з об'єктивною проблемою)- тексти технічного спрямування містять переважно термінологічну лексику і досить обмежений діапазон граматичних структур (із граматичних форм найчастіше вживається present simple в активному чи пасивному стані). Як можна вирішити цю проблему не змінюючи навчальну програму й не відходячи від тематики завдань? Як було вище зазначено, при роботі з текстами варто приділяти значну увагу вправам на добір синонімів й антонімів до окремих слів, при цьому дібрані слова можуть бути як різних рівнів складності, так й відповідати різним сферам вжитку. Варто акцентувати увагу студентів на сталих виразах, які, хоч і не часто, але є у технічних текстах. Також, один із популярних видів роботи на заняттях з іноземної мови, а саме обговорення поточних подій, варто починати із ознайомлення студентів із лексикою, що може викликати складнощі. При цьому студент, який готує доповідь може як просто виписати слова на дошку, так і заздалегідь відправити їх у чат групи. Варто стимулювати студентів орієнтуватись не на окремі слова, а на словосполучення, й саме їх виписувати у словник для подальшого опрацювання.

У якості матеріалу, на основі якого можуть розроблятися завдання для відпрацювання навичок виконання лексичної й граматичної частин тесту, варто обирати тексти, які доповнюють основну тему заняття, дають інформацію історичного характеру (історія відкриття певного явища, винайдення або вдосконалення певного пристрою, біографія вченого).

Приймаючи до уваги вищезазначене, можна зробити висновок що підготовка студентів технічних ВНЗ до Єдиного вступного іспиту на заняттях з іноземної мови професійного спрямування може здійснюватися без внесення змін до робочої навчальної програми й з дотриманням тематики занять за рахунок навчання студентів стратегії виконання тестових завдань, а також добору й розробки навчальних матеріалів у тестовому форматі.

Література

1. Підготовка ЄФВВ/ЄВІ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://testportal.gov.ua/pidgotovka-yefvv-yevi/>.
2. Програма єдиного вступного іспиту з іноземних мов для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) [Електронний ресурс] // Освіта.ua. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://osvita.ua/master/master-zno/program/64245/>.
3. Програма зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов [Електронний ресурс] // 2018 – Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/doc/files/news/10/1005/Inozemni.pdf>.
4. Програма зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. Пояснювальна записка [Електронний ресурс] // 2018 – Режим доступу до ресурсу: <http://testportal.gov.ua/testy-mynulyh-rokiv/>.

5. Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році Наказ МОН № 1285 від 11.10.2019 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/9990/.